

Opnieuw veel melk uit triticale

Gert van Duinkerken en
Edwin Bleumer

Het is goed mogelijk om in een rantsoen met graskuil de snijmaïs te vervangen door gehele planten silage (GPS) van triticale. De melkproductie kan zonder meer op peil blijven. Goed inkuilen bevordert de voerkwaliteit en daarmee de productie. Voldoende aandacht voor de energievoorziening van met name hoogproductieve koeien is wel nodig.

Triticale of snijmaïs?

Voor het derde achtereenvolgende jaar is op proefbedrijf Cranendonck een voederproef uitgevoerd waarbij een graskuil/snijmaïs rantsoen is vergeleken met een graskuil/triticale rantsoen. De eerste twee proeven toonden aan dat de voor vet en eiwit gecorrigeerde melkproductie nagenoeg gelijk was. Er werd meer melk uit triticale geproduceerd dan op basis van de voederwaarde verwacht mocht worden. Cranendonck verbouwt op een deel van de percelen triticale omdat de opbrengst van snijmaïs zonder beregening op de droge zandgrond regelmatig tegenvalt. Het opnemen van zowel snijmaïs als triticale in het bouwplan zorgt voor een zekere risicospreiding en een gemiddeld hoog saldo per hectare. Op Cranendonck wordt gemiddeld circa 10 ton ds/ha geoogst (exclusief nagewas).

Inkuilen belangrijk

Het juiste oogsttijdstip wordt met name bepaald door de rijpheid van de korrel. Deze moet zacht deegrijp zijn. Het stro begint dan meestal net geel te verkleuren, maar de knopen zijn nog groen. Het ds-gehalte van het gehele gewas is 35 tot 40%. Graan rijpt echter veel sneller af dan bijvoorbeeld maïs en het is daarom in de oogsttijd van belang het gewas dagelijks te beoordelen. Bij een te droge kuil (boven 45% ds) is goede conservering moeilijk (broei). De verteerbaarheid van het stro is dan ook lager en de harde graankorrels kunnen onverteerd in de mest terecht komen.

Het gebruik van toevoegmiddelen bij het inkuilen is doorgaans niet nodig. Goed vastrijden van de kuil en een hoge voersnelheid (meer dan 1,5 meter per week) zijn zeer belangrijk om broei en schimmel te voorkomen. Door de kuil met bijvoorbeeld zand onder te dekken wordt een goede conservering bevorderd.

Goede voeropname en melkproductie

In de voederproef is een ruwvoermengsel van graskuil en triticale vergeleken met een mengsel van graskuil en snijmaïs. De mengverhouding

op ds-basis bedroeg 50-50%. Er werd via de krachtvoerautomaat aanvullend brok gevoerd met 940 VEM en 105 DVE. Om aan de DVE-norm te voldoen werd bij de groep gras/triticale aan vaarzen een kwart kilo en aan oudere dieren een halve kilo bestendig sojaschroot gevoerd. Bij de gras/maïs groep was dit respectievelijk nul en een kwart kilo. Het bestendig sojaschroot werd in mindering gebracht op de krachtvoergift.

Triticale wordt doorgaans goed opgenomen. Mits goed geconserveerd is het een fris en smakelijk voer. Dit blijkt ook uit de opnamecijfers in tabel 1. De melkproductieresultaten van de voederproef komen goed overeen met de bevindingen uit de proeven die in de voorgaande jaren zijn uitgevoerd: voldoende liters en een iets lager eiwitgehalte.

Let op energievoorziening

Ondanks de goede melkproductie zijn er signalen dat de energievoorziening op het triticalerantsoen iets minder is dan op het snijmaïsrantsoen. Zo is het eiwitgehalte in de melk iets lager op triticale. Bij energietekort wordt een deel van het voereiwit namelijk gebruikt voor de energie-

Tabel 1 Voederproef stalseizoen 1998/99

	Graskuil/- snijmaïs	Graskuil/- triticalesuil
Opname		
Ruwvoer (kg ds)	11,3	11,3
Krachtvoer (kg ds)	9,2	9,2
Droge stof (kg)	20,5	20,6
kVEM	19,5	18,2
Productie		
Melk (kg)	33,0	33,3
Vet (%)	4,66	4,52
Eiwit (%)	3,32	3,21
Meetmelk (kg)	35,6	35,1

Teelt van triticale

Triticale is een wintergraan en wordt ingezaaid in oktober. Gedurende de winter is het land bedekt met een groen gewas. In het vroege voorjaar (liefst al in februari) kan drijfmest worden uitgereden met de zodenbemes-ter (bijvoorbeeld 30 kuub rundveemest per hectare). Omstreeks april kan aanvullend stikstof uit kunstmest worden gegeven tot een totale gift (incl. drijfmest en bodemvoorraad) van 150 tot 160 kg N/ha. De teelt is relatief eenvoudig, bespuiting tegen onkruid of plantenziektes is doorgaans niet nodig. In juli wordt het gewas geoogst en als gehele planten silage (GPS) ingekuuld. Door deze vroege oogst worden de droge maanden juli en augustus voor een groot deel ontlopen. Triticale is bij uitstek geschikt om op te nemen in een vruchtwisselingsysteem. Door achtereenvolgens snijmaïs, triticale en gras te telen kan het land het gehele jaar benut worden voor voerproductie en worden mineralen in de bodem beter vastgehouden. Bovendien krijgen plantenziekten en onkruiden in zo'n bouwplan minder kans dan bij de teelt van één gewas.

voorziening. Daarnaast gebruiken dieren op een triticalerantsoen een groter deel van hun lichaamsreserves dan dieren op het snijmaïs-antsoen. De kans op slepende melkziekte bleek dan ook wat groter bij het rantsoen met triticale. In dit verband is het zetmeelgehalte dan ook één van de belangrijke kengetallen op het uit-slagformulier van de voederwaarde. Triticale met weinig zetmeel (minder dan 200 g/kg ds) lijkt minder geschikt voor hoog productief melk-vee en vraagt in ieder geval extra aandacht voor de energievoorziening van de koe.

Bij een haksel-lengte van 6 mm kan de kuil goed worden aan-gereden.

